

IV. Informální vzdělávání

Informální vzdělávání má charakter sebevzdělávání bez přítomnosti lektora. Na rozdíl od formálního a neformálního vzdělávání byly zjišťovány údaje o tomto typu vzdělávání v rámci výběrového šetření pouze za delší období 12 měsíců. **Během jednoho roku se zapojilo na kratší či delší dobu do informálního vzdělávání 1778,6 tis. osob, tj. 20,6% všech osob 15letých a starších** (21,1% respondentů po odpočtu nezjištěných případů a vojáků základní služby). Toto vzdělání je tedy významným faktorem rozšiřování a prohlubování znalostí a vědomostí respondentů. Proti formálnímu i neformálnímu vzdělávání je pro tento způsob prohlubování znalostí typická **vysoká účast osob v důchodovém věku**, když se jej účastnilo více než 206 tis. osob 60letých a starších. Celkový počet mužů a žen byl přitom vyrovnaný, mužů se v průběhu roku účastnilo informálního vzdělávání 885,7 tis., žen 892,9 tis.

Počet účastníků informálního vzdělávání v období 12 měsíců podle věkových skupin a pohlaví

v tis.

Věková skupina	Celkem	Muži	Ženy
ČR úhrnem	1778,6	885,7	892,9
15 - 19	186,4	90,2	96,2
20 - 24	224,0	109,8	114,2
25 - 29	221,3	117,2	104,1
30 - 34	174,8	89,8	84,9
35 - 39	172,0	86,2	85,8
40 - 44	144,3	71,2	73,2
45 - 49	167,3	82,8	84,4
50 - 54	155,4	74,7	80,7
55 - 59	126,7	60,8	65,9
60 - 64	75,9	39,6	36,3
65+	130,5	63,3	67,2

Obdobně jako u neformálního vzdělávání je možné konstatovat, že daleko častěji se dále sebevzdělávají vysokoškoláci a absolventi středního školství s maturitou. Pro vyjádření vztahu mezi nejvyšším dosaženým stupněm vzdělání a účastí v informálním vzdělávání je nejvhodnější podíl účastníků informálního vzdělávání s určitým stupněm vzdělání na počtu všech osob náležejících do příslušné skupiny dosaženého vzdělání.

Počet osob v informálním vzdělávání podle stupně dosaženého vzdělání a pohlaví

Ukazatel	Celkem	Stupeň vzdělání			
		základní ¹⁾	střední bez maturity	střední s maturitou	vysokoškolské
absolutně v tisících					
ČR úhrnem	1778,6	247,9	348,8	770,9	410,9
muži	885,7	104,0	207,4	339,6	234,7
ženy	892,9	143,8	141,4	431,3	176,2
podíl na počtu osob s příslušným stupněm vzdělání					
ČR úhrnem	20,6	13,2	10,7	29,1	50,1
muži	21,3	16,1	10,9	30,0	49,7
ženy	20,0	11,6	10,4	28,3	50,7

1) vč. minimálního počtu osob bez vzdělání (celkem 0,6 tis.)

Relativně vysoký počet sebevzdělávajících se osob byl zjištěn ve skupině 15 – 19letých s ukončeným základním vzděláním (celkem 167,3 tis. osob), ale vesměs se jedná o studenty a učně navštěvující zařízení náležející do středního stupně vzdělání. To dokumentují minimální počty starších účastníků informálního vzdělávání, kteří dosáhli pouze základní vzdělání. Sebevzdělávací aktivita je patrná i ve věkové skupině 20 až 24 let, kdy vysoký počet osob s ukončeným středoškolským

vzděláním s maturitou si dále rozšiřuje vědomosti formou informálního vzdělávání (celkem 172,9 tis.) a valná část z nich jsou studenti na stupni vysokého školství. Pozoruhodná je sebevzdělávací aktivita mužů s vysokoškolským vzděláním 65letých a starších (24,4 tis.), která pozitivně ovlivňuje sociální situaci a způsob života těchto respondentů.

Počet osob v informálním vzdělávání v průběhu 12 měsíců podle věkových skupin a pohlaví

v tis.

Věková skupina	Celkem	Stupeň vzdělání			
		základní ¹⁾	střední bez maturity	střední s maturitou	vysokoškolské
celkem v tisících					
ČR úhrnem	1778,6	247,9	348,8	770,9	410,9
15 – 19	186,4	167,3	6,7	12,1	-
20 – 24	224,0	8,2	32,3	172,9	10,6
25 – 29	221,3	5,1	46,7	113,6	55,9
30 – 34	174,8	4,2	40,5	80,5	49,6
35 – 39	172,0	5,0	32,2	78,5	56,3
40 – 44	144,3	2,4	30,9	58,9	52,2
45 – 49	167,3	6,0	42,9	67,1	51,3
50 – 54	155,4	7,7	37,8	65,1	44,8
55 – 59	126,7	10,4	28,1	51,5	36,5
60 – 64	75,9	7,4	19,1	29,1	20,4
65+	130,5	24,1	31,5	41,6	33,4

1) vč. minimálního počtu osob bez vzdělání (celkem 0,6 tis.).

Více než 90% respondentů využívá ke svému sebevzdělávání především tištěné materiály, jako např. knihy a odborné časopisy (1618,2 tis.). Významným prostředkem informálního vzdělávání se stalo využití počítačů připojených na internet nebo do sítě (1060,3 tis. osob) a využití médií jako televize či rádia, jejichž prostřednictvím se vzdělávalo 1018,6 tis. osob (vč. respondentů využívající PC bez připojení do sítě). Přitom využití personálních počítačů, ať již prostřednictvím internetu, zapojením do sítě či bez využití síťového propojení, není výsadou nejmladší nebo mladší střední generace. Tento způsob komunikace je velmi často využíván v celé široké kategorii produktivního věku, přičemž je evidentní, že internetové či síťové propojení preferují především muži. Méně osob pak navštěvovalo zařízení jako jsou knihovny, vzdělávací centra apod. (767,0 tis.).